

Naš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsak petek, ako je ta dan praznik pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposlane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 v. Pošilja se tudi „Slov. Gospodinja“ posebej.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo trispodna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Novi politični struji! — Poverjenišva „Slovenske Matice“. — Politični pregled. — Štajersko: Kam? Razno. — Koroško: Razno. — Primorsko: Razno. — Kranjsko: Razno. Podlistek: Ivan Cankar: Hlapec Jernej in njegova pravica. — Ambrož in Slavka.

Novi politični struji!

(Iz učiteljskih krogov na Koroškem.)

Gospod Podgore se je preselil v poslopje „Družbe sv. Mohorja“ in je prevzel uredništvo „Mira“. Mimo poslov v družbinem odboru je politika sedaj edini njegov posel. S tem je konec slepomišenju v koroški politiki. Podgore je danes voditelj slovenske stranke; Podgore pa je program. Kdor ga pozna, mora priznati, da ni nikdar slepil javnosti, nikdar zakrival pravega svojega mišljenja. Bil je vedno odkrit klerikalec in vnet zagovornik skupnega, složnega postopanja in delovanja z nemško klerikalno stranko. Narodni radikalizem je vedno perhoreseiral in tudi sedaj v svojem glasilu javno izpoveduje, da mu je narodnost druga briga, da pa so mu klerikalni interesi prva skrb. Podgoreu ob strani stoji nekaj mladih, delavnih, agilnih somišljenikov-duhovnov. Ti glede klerikalnega fanatizma Podgorca še prekašajo in so se vselej zgražali, kadar je „Mir“ ubral nekoliko radikalnejše strune. To smo videli ob času, ko se je šlo za volilno reformo, ko so naši voditelji prišli navskriž s kranjskimi svojimi somišljeniki. Bali so se, da se duh upornosti med narodom razširi in krši klerikalno disciplino.

Ta struja v koroški duhovščini je menda danes definitivno zavlada nad ono, ki je še kolikor toliko upoštevala narodnostno kot

Ivan Cankar: Hlapec Jernej in njegova pravica.

Naslovni list risal H. Smrekar. Izdal in založil Lavoslav Schwentner v Ljubljani. Cena: nevez. K 1'40, eleg. vez. K 2'—.

Ivan Cankar je napisal knjigo, ki je ob njegovi umetniški cesti to, kar so sicer tisti kantonski kameni, na katerih si odpočivajo in se ubijajo njegovi trudni junaki. Umevni in malo vtemeljeni slavospevi „Alešu iz Razora“, v katerem površna naglica dela ni bila kos lepemu in plodovitemu problemu, so ugledu pisatelja bolj škodili, nego so mu koristili. Tiste dni smo čitali absurdni višek panegirske kritike. Kar nam je pela njena lajna, je bila nezmožnost in estetsko barbarstvo ocenjevalcev, slab okvir k ponosni vrsti bisero, ki jih je Cankar nasejal med svoja dela. Zakaj in v čem da je umetnik, o tem so molčali, ker niso vedeli. Slutili so le nekaj mogočnega in dragocenega, slišali so z neukimi ušesi akorde mojstra; opredeliti jih niso znali. Cankar je tisti med našimi pisatelji, ki šteje v svojo srenjo tako bogokletno množico bedakov, da jih bogme ne zasluži: predober je zanje. Morda, a šele v drugi vrsti, je škodil takšen odziv pisatelju v nje-

vodilno načelo v politiki koroških Slovencev. Župnik Ražun ji je bil glavni zagovornik.

Za gospoda Grafenauerja so minili časi, ko je smel ljubimkovati z narodnim radikalizmom in ko je njegova beseda tudi nekaj malega zalegla. Tlačnil je sicer tudi že doslej, zanaprej pa bo še huje. Tovariša ima v dr. Brejcu, ki bo tudi samo po milosti Podgorčevi še zanaprej igral vodilno ulogo.

Tako je prišlo, ker je moralo priti tako. Na eni strani vidimo vztrajno zasledovanje jasnega cilja, na drugi pa nedoslednost, nasprotujoča si dejanja.

Gg. Ražun, Grafenauer in sodrugi so pač radi povdarjali svoje narodno prepričanje, so tudi dosti delali in se trudili — to velja posebno za g. Ražuna, — a narodno delovati in tlako delati klerikalizmu, to se pač ne da s pridom združiti. Brez prave vodilne ideje ni smotrenega, premišljenega delovanja, kar smo tako močno pogrešali v koroški slovenski politiki.

„Mir“ je smatral za narodni radikalizem osebno in brezobzirno napadanje nasprotnikov, blatenje šole in učiteljstva. Vzgojil si je na ta način marsikaterega strastnega in delavnega nasprotnika, posebno med učiteljstvom. Grafenauer je izvrševal svojo narodno dolžnost na ta način, da se je ogreval na raznih shodih za krajsanje šolske dobe, da je govoril proti šolskim zakonom in učiteljskim plačam itd. Tako „delo“ naj imenujemo narodno!? Protinarodno je, demagoško.

Kaj čuda, če se je učiteljstvo obrnilo od takih demagogov in se niti oni maloštevilni učitelji, ki se čutijo Slovence, niso marali družiti z njimi in skupno delati v propast vladajočega šolskega sistema. Zato je pa tudi šolska politika najža-

govem razvoju, kakor bi vsakomur. Gotovo pa mu je škodil v tem, da je dušiči renomé Ivana Cankarja v pričujočem času večinoma le še modno oboževanje: dolga nam je še pot naprej do tistega umevanja, za katero edino bi se umetnik svoji publiki zahvalil. Žal mi je, da moram biti do mozga prepričan: česar je numerus v Cankarju iskal in nahajal, so bili pikantni deshabillés à la „Hiša Marije Pomočnice“ in njegova pereča satira, v kateri se je s kulturnim masochizmom koketno ogledoval klavirni tip sodobnega človeka. Poznam rodoljuba: napoljil je s šampanjcem slikarja, ki ga je karikiriral...

„Hlapec Jernej“ je, filistejski rečeno, nekaj čisto novega. Pred vsem kaže, da Cankarja kot umetnika v čistem zmyslu besede ne označuje niti erotika, niti antirodoljubna satira: teh dveh delikates bi zaman iskali v njegovi najnovejši knjigi. Kakor umetniku sploh ni bistveno to, kaj podaja, temveč, kako podaja, si tudi Cankar nikdar ni mogel kot umetnik zapisati gesla: tointo bom pisal... Kot človek, značaj, temperament, si izbira snovi in probleme, kakršni so mu simpatski. V „Hlapecu Jerneju“ je porabil kos socialnega problema, osvetlil ga je s svojega stališča. Star hlapec, ki je pod ranjnim gospodarjem izžl vse svoje sile v

lostnejši del zgodovine narodnega boja koroških Slovencev. Glede narodnega šolstva ne pridemo ne za korak naprej, da celo nazadujemo. Nihče ne ve, kako bi se lotil šolskega vprašanja, in srečno smo prišli tako daleč, da je o priliki šolske debate v letošnjem zasedanju dež. zbora dež. šol. nadzornik Palla pohvalil posl. Grafenauerja, ker se v svojem govoru ni dotaknil narodnih teženj slovenskih.

In vendar bi se bilo dalo na šolskem polju marsikaj doseči pri skupnem, premišljenem postopanju vseh poklicanih faktorjev.

Vsi neuspehi dosedanje slov. politike so jasni dokazi, da se narodna in klerikalna politika ne dasta spojiti.

Tega se zavedajo Podgore in ožji njegovi somišljeniki; zato so napovedali boj narodnemu radikalizmu. Kar ni strogo klerikalnega mišljenja, danes ne najde več delokroga v slovenski stranki. Slovenski akademiki so danes v istem položaju kakor učitelji. Želja raznih Arnejcev se je torej izpolnila: Duhovi se ločijo.

Škoda besede, ki bi jo izgubljali v prilog umetne sloge. Naravni razvoj izkušajo zastopj prepričati. Kdo bo ponujal roko onemu, ki ga bije?

Fakt je, da si morajo napredni, oziroma narodno-radikalni elementi, ki so sicer danes, kar radi priznamo, maloštevilni, poiskati novega torišča za narodno delovanje, ako namreč nečejo držati rok križem. Resnica je pa tudi, da potrebujejo danes koroški Slovenci bolj kakor kdaj poprej odločnih mož, ki bodo brez ozira na desno ali levo branili narodne interese in narod vzgojevali v narodnem duhu.

Naravno, da nastane vprašanje: Ali bo našel položaj tudi pravega moža, energičnega,

zemljo, ki je iz svojih žuljev zgradil cvetočo domačijo. Sin umrlega ga izžene iz nje. Ali je to pravica? „Ni pravica: kar je sad Jernejevega truda, je njegovo.“ S to fiksno idejo gre starček na križevpot, po svojo „pravico“, od Poncija do Pilata, v Ljubljano in na Dunaj, in priroma ubit in izmučen nazaj, do župnika, in v svoj dramatski pogin. Ideja tega dela je torej očitno plod Cankarjevega zblizanja s socialistovsko stranko, kot kandidat katere je pri zadnjih volitvah posegel v politično življenje. No, dal je umetnosti več, nego politiki, njegovi bralci mu smejo biti hvaležnejši od njegovih sodrugov. Vseeno pa je želeli, da se tudi tem ne izneveri; brezkrvnost naše sodobne epike ni malo posledica tega, da so pisatelji puščavniki, odtezajoči se javnemu življenju. Koliko solidnejši bi postal njih polet, ako ne bi delali tako, nam priča ravno Cankarjev „Hlapec Jernej“. Tisto, kar je bil šele Ivan Cankar poklican učiti Slovence, sonorna muzika jezika, se v tej povesti brez škode ločuje od meglenosti in breztelesnosti njegovih nekdanjih fraz. Delo je skozinsko organsko, bronasto in zalito do zadnjega kotička: umotvor, da nam Cankar lepšega v celoti in bolj harmonskega še ni podal. Včasih so bili tudi njegovi dvogovori premalo motorski; pogledjmo tu, v predzadnjem poglavju, s koliko

dalekovidnega, ki bo znal organizirati izven stranke stoječe rodoljube v svrhu narodnega dela, jim odkazati delokrog in preprečiti bratomorni boj, ki bi bil poguba koroških Slovencev? — Ne poznamo ga doslej, a upamo, da nam ga potreba rodi.

Po časopisih že kroži vest, da si ustanove napredni koroški Slovenci svoj list. Ne vemo, samo slutimo, odkod to izhaja. To mnenje pa si upamo izraziti, da se ta ideja brez sodelovanja narodnih učiteljev, dasi so maloštevilni, in brez akademikov ne bo dala uspešno realizovati. Izjavljamo pa na tem mestu, da bodo učitelji sodelovali le, ako je stvar v popolnoma zanesljivih narodnih rokah. Odklanjam vsak poskus, ustanoviti list liberalne politične smeri, ki bi nekemu lažinapredku na ljubo zapostavljal narodni interes in bil nekak organ snujoče se liberalne stranke. Nikomur bi z ustanovitvijo lista oz. stranke take smeri ne napravili večjega veselja, kakor klerikalcem, nikomur večje usluge nego narodnim nasprotnikom. Slovenska napredna misel bi bila v današnjih razmerah, komaj da se je rodila, že tudi zakopana, zakaj klerikalci bi se z največjo unemo vrgli na liberalne Slovence in pri pičlem številu le-teh, bi jih kmalu politično ubili. Narodna stvar pa bi pri tem boju stopila v ozadje. — Za frakarsko politiko sme prenarodni in prepametni.

Kar pa bi z veseljem pozdravili in kar se nam zdi izvedljivo, to je ustanovitev narodno-radikalnega lista, poljudno pisanega, cenega, ki bi, recimo, izhajal vsakih 14 dni in bil namenjen v prvi vrsti masi slovenskega ljudstva, ne toliko maloštevilni inteligenci, ki so ji tudi drugi listi na razpolago. Naloga tega lista bi bila, narod vzgajati k zavednosti in odločnosti, poučevati ga o njegovih pravicah, posvečati šolstvu potrebno pažnjo, stati na straži, da vladajoča stranka svoje narodne dolžnosti izvršuje in narodnega dela ne zanemarja. Ako narod vzgajamo v narodnem duhu, ustvarjamo najboljše protitežje brezdomovinskim in reakcionarnim stremljenjem klerikalcev, pripravljamo pa tudi tla pravi narodni stranki, ki se bo potem porodila iz resnične potrebe in ustanovila na zdravih trdnih temeljih. Le napredek, ki mu je narodna ideja nositeljica, je pravi, vsak drugi je lažinapredek. Narod je vse — vse drugo nič. Narodna ideja je tako silna, tako velika, da je iz nje lahko izvesti najlepši program. Kdor je naroden v pravem pomenu besede, mora biti naprednega, demokratičnega mišljenja in ni mu treba tega šele povdarjati. A on tudi ne more biti indiferenten napram verstvu in cerkvi, ker sta to silno važna faktorja v narodnem životu, marveč mora tudi v tem oziru povdarjati narodni moment in težiti za individualizacijo v verskem

silo se pne dialog med Jernejem in župnikom do konca! In tudi vobče je reči, da Cankar doslej še ni pisal stavkov s finejšo notranjo strukturo, nego v Jerneju . . .

Škoda se mi zdi, zapisati na tem mestu vse misli, ki se mi vsiljujejo spričo te lepe, silne knjige; zato počakam, kaj izpregovore drugi kritiki, da porečem na drugem, obširnejšem prostoru kaj daljšega o njem in o njih. Ne iz kritiške navade, temveč odkritosrčno pa izražam nado, da poseže čitajoče občinstvo z vnemo po „Hlapeu Jerneju“, ki je in ostane nad navadno mero srečni „clou“ tekočega knjigotržkega leta.

Vladimir Levstik.

Ambrož in Slavka.

Ljubzenska dogodba. Spisal Anton Simonovič.

Vlak je drdral skozi gozd. Gosto smrečje in brinje, posuto z megleno roso, se je treslo v jutranji sapi in med vejami vitkih debel, ki so rastla višje v gori, so prodirali solnčni žarki. Beli pajčolani med drevjem so se trgali in plesali okoli vrhov, kadar je potegnili veter, in za hip so močnejše zasijale visoke smreke, kot da so z glavami zabrodile v ognjeno morje.

Skozi okno železniškega kupeja je gledal mlad mož. V obraz je bil temno-rdeč, širokega

in avtonomijo v cerkvenem oziru. Narodno idejo preenostranski in prepovršno razumevamo, ako se tega ne zavedamo. Slepce je oni, ki misli brez pozitivnega programa privedi narod do svobodnejšega, zdravjšega, globjega naziranja; ne pozna naroda, ne pozna zgodovine in stoji pod uplivom židovskega liberalizma. Edino prava, smotrena pot tudi tukaj je pot evolucije na narodni podlagi. Pravi pristni klerikalci se ne boje ničesar bolj kakor prodiranja narodne misli. To je samo dokaz njih dalekovidnosti. Proglasili bi najraje narodni boj kot židovsko delo. (Boj Riemanjcev za narodno cerkev je, tako piše „Mir“, delo framasonov, ne pa odpor krepke narodove duše proti imperialističnim, protinarodnim stremljenjem Rima.) Da bi prišli Kreki in Podgorci do neomejene vlade, prvo kar bi storili, bi bilo, da proglasijo narodnost kot poganstvo. Pravim, pristnim klerikalcem mora biti posebno naroden duhovnik trn v peti, zato ker s svojo narodnostjo dokumentuje, da pozna še drug ideal, kakor Rimu služiti.

Zdelo se nam je potrebno to zapisati v svarilo in direktivo onim, ki domnevajo, da bodo zgolj s povdarjanjem napredne misli narodu služili in ga rešili klerikalnega jarma. V širjenju narodne zavesti, narodne misli je naš spas! M—n.

Poverjeništa „Slovenske Matice“.

(Konec.)

Dostavek uredništva. Priobčili smo rade volje ta izvajanja čislanskega našega g. sotrudnika, odličnega pisatelja, ki mu je vodila pero najživejša ljubezen do naše Slov. Matice in vrela želja, da bi društvo resnično in čim naj bolj napredovalo. Dobro, zdrave, praktične so njegove misli, in odbor — predvsem reklamni odsek Matice — jih bo izvestno upošteval. Vendar pa se ne moremo strinjati z vsemi izvajanji g. dopisnika; zato si usojamo dostaviti nekaj svojih misli.

G. dopisnik trdi, da Matica dandanes ne sme biti več optimistična idealistka. Naj nam ne zameri gospod pisatelj, ako trdimo, da je tudi on prevelik optimist in idealist, ako trdi: „... Pismena agitacija bi bila gotovo vedno izdatnejša... Pismeno vabilo direktno od „Matice“ bi imelo več uspeha, kakor osebna agitacija...“ Resnica je namreč, da se je s pismeno agitacijo za Matico že opetovano poizkušalo, a brez izdatnega uspeha. Razpošiljale so se dopisnice s tiskanim vabilom odbora bivšim, odpadlim članom in osebam, ki naj bi pristopile na novo v društvo. Objavljali so se v časopisih pozivi in drezalo se je poverjenike izpočetka sila uljudno in nato tudi malo nujneje. A uspeh ni zadovoljeval. — Matica ima še danes le 3451 rednih članov, Družba sv. Mo-

čela, in zlata očala so se mu svetila na nosu. Orosila so se mu vsak hip, in bil je že silno nervozen, ker je moral brisati brez prestanka megleno steklo. Včasih mu je puhnil dim v obličje, in tedaj je preplašen umaknil glavo in se sklonil v kupe.

Gospod Ambrož se je peljal k svoji nevesti in premišljal je vso pot, kako je prišlo do tega. Vpraševal se je, ali bi ne bilo morda bolje, da izstopi na bližnji postaji in počaka prvega vlaka, da se vrne. Šel je v svojih mislih k začetku, ko se je seznanil s svojo nevesto na plesu pred tremi leti, in gospod Ambrož si je natanko predstavljal, kakšna je bila njegova plesalka. Zdelo se mu je, da je moral že videti nekje ta obraz, to globoko rdečico njenih lic in kljubovalno potezo okoli njenih napetih ustnic, in potem se mu je zazdelo, da mora biti plesalka podobna njemu. Zaeno je čutil tako zaupljivost do nje, bil ji je tako blizu, in srce ga je sililo, da se je izpovedal popolnoma svoji plesalki, ji razkril ljubezen in dejal, da se poroči z njo, ako ona hoče.

Njeno ime je bilo Slavka. Bila je visoka, bujnorastla, kot vlita postava, par črnih kodrov ji je koketno krožilo po sencih. Zaviti kodri in temne oči so Ambrožu zmotili srce in možgane, zaljubil se je v ta lepi stas, po katerem je ki-

horja pa 79.146 rednih članov. Ako bi imela Matica le deseti del članov Mohorske družbe, bi imela 7914 članov! Računati moremo vendar, da bi mogel priti na 10 Mohorjanov vsaj 1 Matičar?! Pa če je še to število preoptimistično, računajmo tako, da bi mogla in morala imeti naša Matica vsaj blizu 6000 članov! To bi pomenjalo skoraj podvojeno število sedanjih Matičarjev in podvojene doneske članov. Uspeh tega bi bil: podvojeni obseg sedanjih knjig! To število članov in tolik obseg knjig pa bi se dosegel igraje, ako bi pridobil vsak član vsaj še enega novega člana iz kroga svojih znancev, prijateljev in podrejenecv. Naše mnenje je namreč, da se z dobro osebno agitacijo dosežajo največji uspehi. Tiskovin malone nihče ne čita, ako pa jih čita, jih odloži in pozabi. Človeka je treba osebno prijeti in držati dotlej, da — plača članarino! Tega seveda samo poverjeniki ne morejo, toda vsi dosedanji člani bi morali biti s poverjeniki! Na vsaki veselici, na vsaki skupščini, na vsaki seji, na vsakem izletu i. t. d. se nudijo prilike, da se pridobe člani. Marsikdo bi pristopil med Matičarje, a nihče ga ne spomni tega, nihče ga ne vabi... Mislimo torej, da morajo predvsem poverjeniki v polni meri storiti radovoljno sprejeto dolžnost ter še dostavljamo: kdor je takega posla naveličan ali kdor ga iz katerih koli vzrokov pri svoji najboljši volji ne more več izvrševati uspešno, tisti naj poverjeništvu radevolje odloži! Kdor je betežen ali z drugimi posli preobložen, naj poverjeništvu izroči mlajši, agilnejši, svobodnejši moči! Kjer so razmere politično razkosane, naj dobi vsaka stranka svojega poverjenika! Kdor pa hoče knjige dobivati direktno iz društvene pisarne, naj tudi pošilja direktno v pisarno svojo članarino ter še znesek za poštnino! Pritrjujemo torej g. dopisniku, da je treba v ekspedicijo vvesti več svobode in več izbere ter odobravamo tudi čekovni promet, kjer je potreben in koristen. Naglašamo pa, da je najuspešnejša agitacija osebna agitacija, zakaj beseda je živa, — črka mrtva!

Pa še nekaj mislimo. Društvo Matica ima tajnika z dostojno plačo. V počitniških mesecih, ko ni nad tri mesece nobane seje in le prav ničevno malo delo, bi naj tajnik osebno organizoval, oživiljal in reformoval poverjeništa. Skliceval naj bi tu in tam sestanke poverjenikov in članov iz bližnjih krajev ter — agitiral! Na Češkem se je delalo tako dolga desetletja! Živahni in navdušeni tajnik bi poverjenike navduševal, jih informoval in navajal, — izvedel bi toinono, — stopil bi k temu in onemu, — izglajal nasprotja ter skratka oživljal ljubezen za društvo med narodom. Tajnik je uradnik, zato bi posredoval izlaska brezizjemno povsod in vedno le uspešno! Taka osebna agitacija bi imela nedvomno korist, ker bi se iz uradne osebne agitacije razmnožila osebna

pela gorka kri, in ki mu je netil in podžigal kopnenje. Neroden se je zdel samemu sebi oni večer in sram ga je bilo. Slavka je rahlo objemala njegovo roko, promenirala sta po plesni dvorani, ker bilo mu je težko stopiti kar nenadoma pred njenega očeta.

Prišel jima je sam nasproti, in Slavka se je seznanila z Ambrožem. In govorili so toinono, pripovedovali so si o svileni, predragoceni opravi dražestne gospe Severjeve, za katero je moral njen mož zastaviti vso salonsko obleko in je sedaj doma otroke pestoval, da se je mogla gospa veseliti in zabavati s častniki na plesu. Slavka je kazala veliko ogorčenje in ni si mogla predstavljati, kako more žena tako ravnati s svojim možem. Ambrožu je to ugajalo in začel je govoriti njenemu očetu o križih in težavah samskega stanu: Želodec imaš pokvarjen, glava te vsak hip boli, slaba družčina, odtrgani gumbi itd. Oče je kimal: Kakopa! Saprabolj, saj sem rekel in zmirom pravim svoji Slavki: „Oženi se, oženi se, moj sin!“ Ambrož je spoznal, da je starec pijan, in to mu je dalo pogum.

Šli so vsi trije iz dvorane, Ambrož jih je peljal v gostilniški salon. In so pili, in tam je zadel gospod Ambrož križ na svoje rame. Zakaj vino mu je šlo v glavo, začel je jecljati in

agitacija poverjenikov, sopoverjenikov, podpoverjenikov in članov... Ker šteje odbor več članov, bi mogli tudi odborniki podpirati tajništvo s predavanji, sestanki članov i. dr. Saj le v ta namen ima društvo ogromno število odbornikov. Ako pa odborniki ne zahajajo niti k sejam, niti ne pišejo, niti ne agitujejo (zunanji!), potem toli številnega odbora sploh ni treba! —

Razvije naj se torej poleg odborovih optovanih pismenih in časnikarskih pozivov, agitačnih člankov in reklamnih notic še osebna agitacija poverjenikov in članov, — razvije naj se agitacija v posameznih poklicih, stanovih, — začno naj se agitačna potovanja tajništva in agitačna predavanja g. g. odbornikov! Potem uspeh ne more izostati. Uredništvo.

Politični pregled.

Nagodba in — belokranjska železnica. Da moremo biti veseli ob realizaciji vroče zaželjene in težkopričakovane belokranjske železnice, ne da bi mogli biti obenem navdušeni še za novo nagodbo, to smo že povedali. Med to železnico in med nagodbo ni nobene zveze; ker pa se je sklenila belokranjska železnica med Wekerlom in Beckom predvsem iz vojnoministrskih razlogov ter z ozirom na Dalmacijo, nimamo nikakega povoda, da bi bili Becku tako zelo hvaležni, da bi se mu kar naenkrat valjali pred nogami. Veseli smo, da dobi Belokranjsko z novo železnico zvezo med Novim mestom in Karlovcem ter Ljubljana večji promet, toda zaradi kotička Dolenjske vendarle še ne moremo pozabiti vseh drugih narodnih zahtev na Kranjskem, Primorskem, Koroškem in Štajerskem. Zaradi Belokranjcev ne smemo pozabiti vseh slovenskih postulatov in ne smemo se odreči pravicam slovenske celokupnosti. Skratka: delati ne smemo kranjske ali celo dolenjske politike! Kako mislita v tem oziru gospod dr. Ivan Tavčar ali g. posl. Iv. Hribar, nam je čisto vseeno, ker „Naš list“ ni odvisen ne od enega ne od drugega, nego ostane slej ko prej neodvisno napredno glasilo. Gotovo je le eno: glasoval bo g. posl. Hribar, in sicer iz razlogov celokupnega slovenskega naroda in svoje vesti, ne pa iz razlogov tega ali onega strankarskega lista. Ali glasuje torej poslanec Hribar za nagodbo ali proti njej, tu morajo odločati le razlogi vseslovenski in pa interesi Cislitvanije; ne dvomimo pa še danes v nikakem slučaju, da bo kot napreden Slovenec in slovansko čuteč mož glasoval pravilno. To smo rekli, nič več. Zaupali smo povsem posl. dr. Tavčarju in tudi posl. Plantanu, zato pač smemo zaupati tudi njegovemu pobratimu? Ali ne? „Sl. Narod“ se dela, da že ve, kako bo poslanec Hribar glasoval glede nagodbe. Piše namreč:

slednjič je pil bratovščino s starim očetom, celo poljubila sta se — in slednjič se je zaročil s Slavko.

Ko je bil prestavljen v drug službeni kraj, sta si pridno dopisovala z nevesto, in nekoč prejme od nje naslednje pismo: „Srčno ljubljeni ženini! Mnogo sva si že povedala. Ti si mi razodel svoje srce in je odprl nastežaj, ali jaz si nisem upala do danes razodeti ti vsega, s čimur sem si obremenila dušo. Dragi, sladki, edini moj, odpusti mi; ako ti sedaj povem nekaj, kar me teži, odkar sva se spoznala, in kar utegne pogasiti Tvojo ljubezen do mene in razdreti najino zvezo. Jaz sem že ljubila, predno sem spoznala Tebe...“

V tem smislu se je glasilo pismo. Slavka mu je zatrjevala svojo ljubezen, ker z onim že dolgo nima nič več skupaj — pismo se je glasilo tu nekako sramežljivo in neokretno — in potem je končala, da je njena prva ljubezen umrla, ker jo je sama umorila, in da je vstala iz groba zdaj v goreči slavi in mladosti ljubezen do njega, velika in močna, katere ne premaga niti smrt.

Ambrož je čutil, da je njegova ljubezen do Slavke še večja po tem pismu, a hkrati se je vzbudil v njegovem sreču črv dvoma in ljubosumnosti. Hitel je, mudilo se mu je s poroko — in tako se je zgodilo, da se je tisto lepo,

„Za nas je vprašanje o podaljšanju omenjenih železnic rešeno, in tudi eksekutivni odbor narodnonapredne stranke ga je v zadnji svoji seji rešil do pičice tako, kakor smo mi (!) želeli.“ Morda vemo kaj tudi mi, a indiskretni nismo. Mislimo le, da je diskusija svobodna. Sicer pa tudi „Sl. N.“ noče reči s tem, da je eksekutivni odbor rešil vprašanje nagodbe, kakor je le en odborov član „želel“, nego da so bili odboru sploh za „rešitev“ železniškega vprašanja edino merodajni razlogi države, dežele in naroda, ki so seveda merodajni tudi posl. Hribarju. Da pa železnica in nagodba nista v nobeni zvezi, to je naglašal isti „Sl. N.“ že opetovano in zopet v svoji 254. št., kjer piše: Glede železniške zveze z Dalmacijo, oziroma belokranjske železniške proge se širijo v javnosti po zaslugi klerikalnega časopisja vesti, ki ni malo ne odgovarjajo resnici in dejanskemu položaju. Kakšne namene zasledujejo pri tem klerikalci, je jasno. Radi bi skalili vodo, da bi potem lažje v motnem ribarili. Tudi belokranjsko železnico hočejo izrabiti zase. Tako so spravili med svet vest, da je vprašanje belokranjske železnice, oziroma železniške zveze z Dalmacijo v najtesnejši zvezi z nagodbo, ter razglasili, da z nagodbo stoji in pade tudi zgradba belokranjske železnice. Da je to falsifikacija dejstev, ni treba posebe dokazovati, saj je v parlamentu ministrski predsednik baron Beck sam naglašal, da med avstrijsko in ogrsko vlado sklenjeni kontrakt glede železniškega vprašanja ni v nobeni zvezi z nagodbo. To se je konstatiralo tudi v ogrskem parlamentu. V seji dne 28. p. m. je govoril o železniškem vprašanju tudi ministrski predsednik dr. Wekerle ter med drugim naglašal tudi tole: „Kar se dalmatinske železniške zveze tiče, moram pripomniti, da se prometne zadeve morajo presojati samo s stališča prometa. Naravna prometna zveza se ne more zadušiti umetnim potom. Zgradbo liške železnice smo že sklenili, preden smo pričeli nagodbena pogajanja. Mi smo imeli že preje konferenco s hrvaškimi poslanci ter se z njimi sporazumeli o gotovih pogojih glede zgradbe te železnice.“ O isti zadevi je govoril tudi državni tajnik Szterenyi, ki je takisto povdarjal, da železniške predloge ne spadajo k nagodbenemu kompleksu, kakor tudi, da se je ogrska vlada s Hrvaško glede zgradbe liške železnice pogajala, predno so se pričela nagodbena pogajanja z Avstrijo. — Iz navedenega je razvidno, da je laž in zavijanje, ako se trdi, da železniška zveza z Dalmacijo stoji in pade z nagodbo. — Tako torej „Sl. N.“, in „Naš list“ je trdil do pičice isto. S tem, menimo, odpade nam povod k vsaki daljši polemiki.

Rakodeczay in hrvaška kriza. Novi hrvaški ban hoče osnovati novo stranko iz ma-

solčno jutro peljal k svoji nevesti, da stopita pred oltar.

Sedel je še zmirom pri oknu in strmel v tla. Kadar je prišla nova postaja, se je vselej vzdignil in kot mehanično stopil proti vratom, da izstopi. Slutnja mu je govorila, da ga čaka razočaranje, slišal je glas v sreču, naj se vrne. In že je izstopil, ali ko se je začel vlak zopet pomikati, je skočil nazaj v kupe.

Pripeljal se je v mesto, kjer je bil dom njegove neveste. Na peronu ga je čakal njen oče in že od daleč, ko ga je zagledal, lomil roke, in njegov obraz je bil smešno-obupen.

„Gospod Ambrož, kaka nesreča! Slavka je izginila! Sinoči je začela kar naenkrat jokati, silno jokati, in noč jo je vzela. Mislili smo, da je šla k vam...“

Ambrož je sklenil roke, strmel je predse brez misli in nervozno si je grizel ustnice.

* * *

„Moj najdražji! Živim pri teti, odkar sem pobegnila z doma, dan pred poroko! Oprosti mi, ako moreš, ali ne morem si pomagati. Stori mi, da se iz strahu pred prihodnostjo, storila sem to iz ljubezni do tebe, ker se bojim, da se ne bi ti pozneje kdaj naveličal mene in me nehal ljubiti. Nisem mogla obstati, da bi čakala poroke, prišla je prehitro, in ne morem

žaronov in unijonistov ter iz sredine te nove stranke imenovati nove sekcijske šefe in velike župane. Že koncem tega meseca bodo imeli baje močno vladno stranko in vlado. Zato hoče ban že v kratkem sklicati sabor in, ako ne bode za delo sposoben, ga razpustiti ter razpisati nove volitve. Hrvatskosrbska koalicija je v Budimpešti stopila v najodločnejšo opozicijo, Wekerle je odklonil vsako misel izpremembe ali revizije nagodbe, Madjari so začeli najpodlejše sumničiti Hrvate in Srbe veleizdajstva, tako da se je začel na obeh straneh ljut boj. Rakodeczay se že pripravlja na nove volitve ter hoče z zlatimi verigami privezati nase predvsem hrvaško uradništvo. S pomočjo uradništva hoče tudi med narodom izvojevati večino. V avtonomni hrvaški budget za leto 1908 je postavil ban znesek 550.000 K za zvišanje uradniških plač, za stannarinske doklade in kreiranje novih visokih uradniških služb. Za vzgajanje štreberstva, ustvaritev novih trabantov in novih sinekur hoče porabiti ban ogromno svoto; podkupljeni uradniki pa — tako upa ban — bodo agitirali med narodom za vladno stranko ter z najbrutalnejšimi sredstvi pridobili tudi narod. Iz žuljev naroda iztisnjeni denar naj pomore vsemadjarski ideji in madjarski vladi do zmage proti narodu. Vendar je upati, da so minuli Hedervaryjevi časi ter se bodo peklenski naklepi banovi docela izjalovili.

Štajersko.

Kam?

S Štajerskega.

Vse slovensko časopisje je v zadnjem času v tem edino, da potujčenje, raznarodovanje našega naroda zlasti na Koroškem in Štajerskem burno napreduje. Ljudske šole ponemčujejo, seveda ne na Koroškem, ker tam sploh ni slovenskih, ampak na Štajerskem, zlasti v Mariborskem okraju.

En slučaj iz zadnjega časa: V Lehnu pri Mariboru je okrajni šolski svet mariborski imenoval Nemko za provizorično učiteljico, kjer je šola popolnoma slovenska, akoravno se tudi poučuje nemški jezik. Slovensko ondotno ljudstvo je razburjeno nad tem imenovanjem. Moških slovenskih prosilcev za učiteljsko službo v Lehnu bi bilo gotovo dovolj, a v tem slučaju je okrajni šolski svet oddal službo že dva dni po razpisu, da Slovenci niti časa niso imeli potegovati se za službo.

Lehensko razsodno ljudstvo ceni svoje učiteljstvo in žrtvuje za šolo vse. Žal, da žuga v tem oziru izprememba, ki jo je zakrivil okr. šolski svet, ker tako malo upošteva upravičene zahteve krajnega šolskega sveta, oziroma všolanah občin pri nastavljanju učiteljev. Menda

se navaditi misli, da si ti v istini na veke samo moj...“

Gospod Ambrož je uvidel znova, da je njegova ljubezen še večja, in ni mu bilo živeti brez neveste. „Zdelo se mi je takoj prvi večer, da mi je podobna po obrazu, ali tudi po sreču sva si enaka. Oba imava enak strah in skrbi pred neznano, sivo bodočnostjo, odkoder gleda globoko brezno negotovosti...“ In njegova ljubezen je rastla, čim bolj se mu je umikala nevesta, s tem večjo nestrpnostjo in pričakovanjem je želel in hrepenel, da bi prišel svetli dan, solčno ovenčani dan sreče brez konca, brez mej...“

In pisal ji je prvo ljubezni polno, brezkončno udano pismo; čakal je odgovora dan za dnem, teden, dva, ali odgovora ni bilo. Peljal se je vdrugič k njenemu očetju in izvedel, da je izginila Slavka zopet.

Ambrož se je udal samovanju in očital si je, da je sam zakrivil svojo nesrečo.

Ali neko jutro nenadoma je prejel drobno pismo.

„Jaz sem šla, odkoder ni vrnitve, postala sem žrtev svoje prve ljubezni. Globoko, globoko je padla moja duša, umazane roke se stezajo po meni, ker moje telo je prodano...“

Ambrož si je zakril obraz, da ni videl beli dan svetlih solz, ki so jih lile njegove oči

misli, da naj občine, oziroma krajni šolski sveti nosijo le bremena, sicer pa naj molče gledajo, kako se jim vsiljuje jezika nezmožne učne osebe in krade našim mladeničem kruh. In še nekaj! Lehen je dobil svoječasno od družbe sv. Cirila in Metoda za zgradbo šolskega poslopja precejšnjo vsoto proti temu, da se je zavezal varovati slovenski značaj šole, drugače pa svoto vrniti.

Krajni šolski svet je dal sicer duška svojemu ogorčenju s tem, da je v posebni ulogi tirjal okrajni šolski svet, naj imenovano učiteljsko mesto razpiše, da morejo prositi zanj iz obeh deželnih jezikov skušeni kandidatje ter Družbo sv. Cirila in Metoda o tem obvestiti. Vrhutega izročje župani vso stvar svojemu poslancu, in ako jim vlada ne ugodí, nameravajo odstopiti od vseh častnih služb v občini in pri šoli.

V času tako nezdravih razmer živimo Slovenci; vse, kar čuti našemu narodu sovražno, nam tepta pravice. Vlada sama je do najnovjšega časa še delala očitno na naše potujčenje, a sedaj je bolj previdna. Svojih nakan namreč ne kaže več s tako silo, a vsekakor je njeno skrivno delovanje še bolj zavratno in nevarneje.

Na slovenskem Štajerskem — izvzeta so mesta Maribor, Celje, Ptuj — je 262 ljudskih šol s slovenskim in 34 z nemškim učnim jezikom, a v rokah Schulvereina je že nad 50 šol. Da so te šole prevzele nalogo ponemčiti slovensko deco, je znano. Učitelji dobivajo letno nagrado od Südmarke in Schulvereina, da vztrajno delujejo v smislu teh dveh društev.

Samo v podravski dolini je 12 ljudskih šol v oblasti Schulvereina, razen teh je tam še osem dvojezičnih ali pa popolnoma nemških in samo osem slovenskih ljudskih šol. V celi podravski dolini je nekaj nad 70 učiteljskih moči, izmed katerih jih je pa le okoli 25 več ali manj narodno zavednih od Südmarke in Schulvereina neodvisnih. Tako izgleda šolstvo, naša bodočnost, v tem kraju.

Na Koroškem — ponavljamo — so le tri slovenske šole, izmed teh je ena zasebna. V desetih letih je število nemštva na Koroškem narastlo za tri odstotke, in izračunano je, da bo Koroška v 80 letih popolnoma ponemčena, ako bo ponemčenje tako napredovalo kakor v minolem desetletju. Kam?

Drugi glavni zbor „Narodne stranke“ v Celju se je sijajno izvršil. Udeležencev je bilo nad 500. Govorili so dr. Božič o kmečkem vprašanju, drž. poslanec Fr. Roblek o državnoborskem položaju, g. I. Smertnik o stanju trgovstva in industrije in obrtništva na Spodnjem Štajerskem, nadučitelj Brinar o šolskem vprašanju. O delavskem vprašanju je poročal urednik g. L. Furlani. — Na popoldanskem zborovanju je prvi govoril g. drž. poslanec Vinko Ježovnik o naših narodno-gospodarskih težnjah in državnem zboru. G. dr. Stiker je poročal o stanju „Narodnega lista.“ Za vzdržavanje lista se je ustanovila „Narodna založba.“ Splošno obširno poročilo o stanju stranke je podal dr. Kukovec. G. prof. Jošt je govoril o srednjem šolstvu. Učitelj g. Čulek je govoril o sedanjem stanju zadeve glede kmetijske šole pri Št. Jurju. — Jurist Lešničar želi naj bi zanesla organizacija „Narodne stranke“ zanimanje za družbo sv. Cirila in Metoda med najširše sloje ljudstva. G. Spindler predlaga ob bučnem pritrjevanju, naj se napravi junktim: oni od Ciril-Met., oni od Mohorjeve družbe! Na to predlaga nov odbor, ki obstoji iz načelnikov 32 krajevnih odborov stranke in še nekaterih Celjanov. Ko so se bili oglasili še razni govorniki, je zaključil g. dr. Kukovec v celem šesturno zborovanje. — To zborovanje nam daje novih nad o zmagi narodne in napredne ideje na Spodnjem Štajerskem.

Koroško.

„Dijaško podporno društvo za slovenske dijake Koroške“ je imelo dne 23. okt. svoj letni občni zbor. Zborovanje je bilo jako burno. Ker je „Mir“ namreč napadel koroško

dijaštvo, ki slučajno ne trobi v klerikalni rog, se je za te napade zahtevalo primernega zadoščenja. Ker pa predsednik društva, dr. Brejc, na noben način ni hotel dati tega predloga na glasovanje, so odborniki profesorja Apih in Scheinig ter dr. Hudelist odstopili. Pozivljalo se je tudi dr. Brejca, da kot glavni inspirator „Mira“ odstopi od predsedstva, vendar je ta izjavil, da nikakor ne odloži svojega mandata. Če bi imel Breje le količkaj političnega značaja, bi pač brez obotavljanja izvajal primerne konsekvence. Ampak on ima trdo kožo in se ne zmeni niti za to, da dela s svojim postopanjem proti programu društva, katerega je bil ob ustanovitvi društva še sam ustvaril rekoč: Slovensko koroško dijaštvo je potrebno podpore. Nočemo pa vezati nikogar na to ali ono dijaško društvo, zahtevamo le, da naj so podpirani dijaki v enem izmed slovenskih dijaških društev. In zdaj? Isti predsednik, ki je pred leti povdarjal nepristranost podpornega društva, sedaj malodane napoveduje bojkot koroškemu naprednemu dijaštvu. Je li to pošteno ali narodno? Ali ne upoštevata dr. Brejc in Podgore, da so med podporniki napredni rodoljubi? Seveda napredni rodoljubi smejo samo plačati, klerikalni pa komandirati!

„Mir“ proti „Sloveniji“. Zadnji „Mir“ dokazuje, da je politično vodstvo kaplanov in župnikov isto, kar katoliška vera. Zato je proti „Sloveniji“, ki pobija politične duhovnike, delajoče med narodom le zdražbe in škodo. Na Koroškem so političnih kaplanov že davno siti.

Primorsko.

Shodi N. D. O. v tržaški okolici. „Narodna del. organizacija“, ki je do sedaj omejevala svoje delovanje le bolj na Trst in Pulj, prodira zdaj tudi že v tržaško okolico. Prirejati je začela po okolici javne shode. Ti shodi se vrše ob impozantni udeležbi delavcev. — Zadnji petek je bil shod pri Sv. Križu, ki je veljal dosedaj za socijalistično trdnjavo. In vendar se je shod N. D. O. tudi v tej socijalistični trdnjavi naravnost sijajno obnesel. — V soboto je zborovala N. D. O. pri Sv. Ivanu, v nedeljo pa v Škednju. Vseh teh shodov se je udeležilo nad 2000 delavcev. — Socijalna demokracija v tržaški okolici bolj in bolj izgublja na terenu. Si more-li ta stranka vzpričo dogodkov zadnjih dni to dejstvo še prikrivati? Vsekakor bi bil čas, da socijalna demokracija spregleda in uvažujoč resnost položaja vendar enkrat opusti svojo dvomljivo ulogo v narodnih vprašanjih. V nasprotnem slučaju pa naj se ne čudi, ako ji dela N. D. O. tako uspešno konkurenco.

Slovenska umetniška razstava v Trstu je imela o minolih praznikih 340 obiskovalcev, za tržaške razmere vsekakor lepo število. V soboto je obiskal razstavo župan ljubljanski in drž. poslanec Ivan Hribar v spremstvu ravnatelja ljubljanske obrtne šole g. Šubica in magistratnega svetnika g. dr. Zarnika. Omenjeni gospodje so prišli na razstavo kot odposlanci ljubljanskega mesta ter so kupili za Ljubljano nekoliko slik. Želeti bi pač bilo, da bi lepemu primeru slovenske prestolnice sledili tudi imenovitejši slovenski rodoljubi v vzpodbudo našim umetnikom. Oglasi pa naj se tudi država!

Ustanovitev prve podružnice „Narodne delavske organizacije“ v Pulju. V nedeljo se je vršil ob mnogobrojni udeležbi delavcev (bilo jih je nad 800) ustanovni shod podružnice N. D. O. Govorili so ob splošnem navdušenju razni govorniki. Glavni odbor N. D. O. je zastopal tov. Jaklič iz Trstu. Na tem shodu se je volil odbor puljske podružnice; predsednikom je bil izvoljen soglasno g. Lacko Križ.

Kranjsko.

Stare viže! V nedeljo dop. je veliki klerikalni kos zopet zažvižgal in zapel. Hej, so tekli ljudje skupaj, da bi slišali kaj novega, kaj zanimivega! Odpirali so oči in ušesa, že naprej

se jim je režalo lice, kakor človeku v cirkusu, ko nastopa Avgust, in menciali so roke, da bi potem viharneje ploskale. Črni kos pa je zažvižgal, in čuli so staro, že do sita znano žvižgo, in Avgust je napravil salto, ki ga je videlo že vsako otroče. Skratka: dr. Šušteršič je pel stare viže in delal obrabljene dovtype, njegov repertoar je doigran in izpet ter ne zanima nikogar več. Baharije, ki jih ne verjame nihče, grožnje, ki so otel gledališki grom. Celo najvernejši njegovi pristaši so bili razočarani, jedva napol zastana dvorana se je začela hitro prazniti in nazadnje se je aranžirana komedija prevrgla v dolgočasno žaloigro. Obžalovali smo le „Slovenca“, ki je moral tisto plesnjivo in že smrdljivo klobaso v ponedeljek svojim bravecem prezentirati na mizo, kakor bi bila nova pikantna delikatesa. A tudi braveci so kroznik le poduhali in ga porinili na stran. Še Boltatu Pepe noče verjeti dr. Šušteršiču, da je nova nemška gimnazijska trdnjava sredi Bele Ljubljane „sijajen uspeh“ Slovencev; še „Žane iz Iblane“ ve, da je podražavljenje mestne policije dvorezen nož, ki bi klal klerikalce še huje ko liberalce. Ko pa je dr. Šušteršiču ušel iz ust dovtip, da „velja ena Gostinčarjeva beseda na Dunaju več ko sto Hribarjevih govorov“, so se braveci zasmejali — Gostinčarju, ki igra na Dunaju prav isto ulogo ko v Ljubljani, ulogo — uradnega sluga. Tako so se polušalci disgustirani tiho razšli in danes o fiasku velikega črnega kosa že ne govori nihče več. Repertoar bo obnoviti, sicer publike za tak teater ne bo dobiti več.

Podražavljenje ljubljanske policije je dr. Šušteršič brez povoda in razloga zopet spravil na tapet. V nedeljo je rohnel nanjo, kakor bi bila kdo ve kaj zagrešila, in spravil jo je v tako zvezo s Kalteneggerjem in Schwarzem, v kakoršni je ubogi Pilat v „veri“. Vraga, ali se mu res že meša?! Policija in Kaltenegger! Menda se je enkrat, že davno, kaj demonstrirčkalo, par idealnih dijakov je zaključalo: Pereat! Abzug! — mestna policija pa ni veleizdajskih demonstrantov posekala, polovila in pozaprila. Kaj so dr. Šušteršiču mar posledice za slovensko mladino! Njegov sin ni nikoli in ne bo nikoli demonstriral, kadar je žaljena slovenska psiha. Kaj se briga dr. Šušteršič za žalost in za žep slovenskih staršev! Policija stori svojo prokletost dolžnost! Fiat justitia, pereat mundus! Pri agitačnih shodih za volitev ljublj. drž. poslanca so prišli taki veseli in čisto nič nevarni demonstrantje žvižgat pred škofovo palačo. Škof je najvišji vodja klerikalne stranke in pokrovitelj „Slovenca“. Torej je soodgovoren ter mora prenašati ne le časti, nego tudi sitnosti takega odličnega mesta v klerikalni stranki. Veseli demonstrantje so torej malo požvižgali, malo kričali, a največ so se smejali. Da bi tega ne smeli? Saj so drugi demonstrantje počeli prav take pljučne vaje pred Hribarjevo in dr. Tavčarjevo hišo. Naj imajo svoje veselje! Slovenci smo itak premiren, dokaj filistrski narod, malo temperamenta je v naši masi. Da bi torej niti v dobi najhujše agitacije ne zavrela kri niti naši mladini? To bi bil znak popolne dedence. Pred škofovo hišo se je torej vršil vesel, nedolžen koncertek, ki pa ga je neka brumna duša vis-a-vis smatrala za kruto žaljenje Božjega namestnika. In ta brumna duša je segla pod posteljo in — po koncertantih je začelo padati mokro. Ali je bilo treba takega disakorda?! Čemu tako nizka žalitev? Koncertantje so se zanjo maščevali s tem, da so pobili na škofovem arhivu par šip. Nato je prihitela policija, razgnala orhester ter povrh še nekaj muzikantov zaprla. „Samo to?“ se togoti dr. Šušteršič. „Zakaj pa ni nastopila po vzoru ruske policije z nagajko in s knuto? Zakaj ni rabila sabelj?! Zakaj ni uklenila vseh muzikašev ter jih v verigah odvedla v kriminal (?) Mestna policija je zanič, zato se mora podražaviti!“ Tako je grmel v nedeljo v hotelu „Union“ dr. Šušteršič, ker ni imel družega gradiva. Pol leta je že minilo od tistega pokvarjenega koncerta, a še ni Šušteršiča minila jeza. No, dr. Ivan Evangelist Krek se prijatelju Šušteršiču mefistofelski smeje, ker ve, da je tudi ta grožnja prazno bobnenje otlega soda masi v zabavo.

Vedno je tako! „Sl. Narod“ piše, da naša narodnonapredna stranka boleha na nedisciplini. Resnica! Toda disciplino more vzdrževati le resen, dosleden in nepravičen učitelj. Ako učitelj deli protekcije in neopravičeno psuje ter vsak hip brez povoda kriči, mu ne pomaga niti palica. Kaj pa porečemo učitelju, ki iz gole muhe pretepa celo najmarljivejše in najdelavnejše učence? Slab pedagog, kaj ne? — Takega učitelja se pač boje vsi, a ga tudi mrze dobri in slabi učenci, zato seveda nima nobene discipline. Disciplinirati se mora učitelj najprej sam, potem more zahtevati disciplino pri učencih. Tertium comparationis? —

Bivši drž. poslanec g. Ivan Plantan je v „Sl. Narodu“ dokumentarno dokazal, kako sta znala posl. dr. Šušteršič in posl. Šuklje speljati liberalno vodo na svoj mlin, posl. Plantana izpodrinili ter onemogočiti skupno delovanje za belokranjsko železnico. Zdaj pa se delajo klerikaleci, kakor da imajo vse zasluge sami za to železnico ter da so liberalci le ovirali. Sraka in pavovo perje! Resnico, da nimajo klerikaleci nobenih zaslug za to železnico, naglašava iznova še notar Plantan, ki piše: — „Da je neizbrisna blamaža na strani „Slovenca“, Šukljeta ter Šušteršiča, to svedočijo tudi razni časopisi. Ti se norčujejo iz trditev „Slovenca“, kateri poje na vse mogoče načine njima slavo, akoravno dobro ve, da sta povsem nedolžna. Le srečen političen slučaj je nanesel tako, da se je avstrijska vlada pri sklepanju pogodbenih dogovorov spomnila svoje dolžnosti in je zahtevala v interesu tostranske državne polovice zvezo Kranjske s Hrvaško in zvezo Dalmacije z državo iz političnih in strategičnih ozir. Če je Šuklje po Hrvaškem in v Budapešti lovil slepe miši, nima to nobenega pomena za belokranjsko železnico. Hrvatov vlada v Budapešti radi nagodbe ni prav nič vprašala in se oni tudi v nagodbena pogajanja niso nikdar vmešavali. Wekerle ni potreboval učenih nasvetov Šukljeta, ker on je imel le koristi onstranske državne polovice pred očmi in se ni brigal za to, kar bi nam in Belokrajini koristilo in pomagalo. Vsa ta potovanja Šukljeta po Hrvaškem in Madžarskem bila so nepotrebna in brezuspešna in so imela le namen „dobremu ljudstvu“ nekoliko peska v oči naresti, da ne more resnice od neresnice razločevati in da bi mislilo, da je res Šuklje tako mogočen politik, da je on madžarsko vlado prisilil, da se je za zvezo Hrvaške s Kranjsko in z Dalmacijo izrekla. Smešno je, če „Slovenec“ blede, da je Šušteršič že l. 1905., ko se je prošnja za prispevek k stroškom trasovanja v deželnem zboru po Hribarju vložila, že vedel, da ne bo treba trasovati, ker bo vlada sama to delo izvršila. To je popolnoma izmišljeno.“ — Tudi Plantan torej naglašava, da nam je daroval belokranjsko železnico le političen slučaj ter da se ne zgradi zaradi Slovencev, nego iz strategičnih in političnih ozir. Namen klerikalcev pri tej baharji z belokranjsko železnico je očitno. Prepričati hočejo Dolenjce, da imajo le oni — klerikaleci — zasluge za belokranjsko železnico ozir. za podaljšanje dolenjske železnice, da bi tako izpodnesli tla naprednemu deželnemu poslancu ter ga, če le možno, izpodrinili še iz dežel. odbora. Mesto dežel. odbornika je namreč plačano in zato gre nasprotnikom zdaj! Posl. dr. Tavčar pa bo v svoji agilnosti in odkritosrčnosti že znal pobiti vse te spletke med Dolenjci. Priredil bo nedvomno več shodov ter bo razkril pravico in resnico. Dolenjski naprednjaki pa naj že zdaj store svojo dolžnost ter naj pouče ljudstvo na podlagi temeljitih Plantanovih člankov, kakšna je istina glede velike „klerikalne pridobitve“ — belokranjske železnice! Slovenski klub bo glasoval za nagodbo, da se utrdi v sreih Dolenjcev, ki so jim dali toli krasno darilo.

Jugoslovanski klub in nagodba. „Obzor“ je te dni poročal, da je zaradi nagodbe „Jugoslovanski klub v nevarnosti, da razpade.“ Skoraj gotovo je, da bodo klubovi člani glasovali različno glede nagodbe. Seveda so začeli tudi rovariti proti klubu poleg drugih še stari madžaroni na Hrvaškem, zavezniki slovenskih klerikalcev. „Agrar Zeitung“, glasilo madža-

ronske stranke, priobčuje uvodnik „Unstimmigkeiten im Südslavenklub“ (Von besonderer Seite), v katerem se namigava, kakor da bi vladalo v „Zvezi južnih Slovanov“ med poslanci nesoglasje v vseh važnejših vprašanjih. Opozarjamo samo na oficialno izjavo „Zveze južnih Slovanov“, iz katere je pač jasno razvidno, da so spori v jugoslovanskem klubu le pobožna želja njegovih nasprotnikov. — Saj je možno, da so glede nagodbe med Hrvati in drugimi člani kluba razna mnenja, kakor so pač tudi še v kakih drugih točkah. Ali v temeljnih načelih je sloga popolna med člani kluba, in se dr. Šušteršičeva želja tako hitro ne izpolni.

Doslednost, kje si? „Slov. Narod“ je, kakor znano, nad vse dvome zvišen liberalen, svobodomiseln polit. list. Dokazali pa so že neštokrat razni drugi napredni listi, da se zdi včasih ta svobodomiselnost „S. N.“ na sredi že jako otla, ob kraju je pa skoraj nič več ni. „Svobodomiseln“ je Narod vedno zase in za svoje najožje pristaše; sicer pa rad smeši in slepo napada celo pristaše lastne stranke, ako mislijo z lastnimi možgani. Tako se ni čuditi, da je že na tisoče užaljenih Slovencev obrnilo napredni stranki hrbet ter se pridružilo socialistom, gospodarski in klerikalni stranki ali pa se jih sploh za politiko ne briga več. To je velika škoda! Nedoslednost je glavni greh tega politič. dnevnika. Koliko in kakšnih psovok proti ljubljanskim klerikalcem in n. pr. proti Katoliški bukvarni je že navalil v svet „Sl. N.“! Napolnile bi debelo knjigo. A zdaj prinaša nankrat reklamne člančiče za knjige „Katoliške bukvarne.“ Pa zakaj? Zaradi rabata, ki ga je dovolila „Katoliška bukvarna“ — „Narodni bukvarni!“ Kupčija je kupčija! Kaj načela, kaj program, kaj doslednost! In značajnost? Brr! Glavno je rabat. A isti „Sl. N.“ že leta niti z besedico ne omenja naprednih časopisov in naprednih knjig, ki so v zvezi z osebami in tiskarnami, katere niso ljube komu v Narodni tiskarni. O svobodomiselnosti, o kšeft! Dr. Tavčar, šefredakter, ta blaga duša, pa ničesar ne vidi in nič ne ve, kaj se počne za njegovim hrbtom. Posledice ne izostajajo.

„Matica Slovenska.“ Od odličnega slovenskega pisatelja smo prejeli: Da se povzdigne število „Matičnih“ udov, bo treba reklame tudi glede knjig. Samo navesti enkrat v letu v tem ali onem listu naslov knjig, pač ne zadostuje. Dalje je šel letos sicer „Slovan“, ki je navedel celo nekaj imen sodelujočih pisateljev. To je vse, a je malo, da se Bogu smili. Kako reklamo so delali za „Narodno Založbo.“ Če dobi „Dom in Svet“ kje poldobro povest, razglasi to v uvodnem članku „Slovenca“ urbi et orbi. Tudi za „Družbo sv. Mohorja“ in njene reklame imajo listi prostor, in vendar „Družba sv. Mohorja“ ne daje dandanes narodu tega, kar bi morala in mogla ob ogromnih svojih sredstvih, ki so narodna lastnina. Tako lahko trdimo, da narodu škoduje. Naj se pobrinejo poklicani faktorji, da dajo vnaprej obširnejši pregled vsakoletnih publikacij. Za to pa bo treba imeti rokopise pač prej pripravljene, ne se jih išče po svetu novembra in decembra. Tiskajo se naj majhni letaki, ki se naj določijo rodoljubom, kateri še niso pri „Matici“. Tako vidijo ti, kaj jim namerava dati za prihodnje leto, in naročijo. Naj dele posamezni inteligentniki take liste tudi med prosto ljudstvo. Posebno pa bo se treba obrniti na narodne dame. Te pridobijo lahko največ udov. Opusti naj se vendar že imenik udov. Ali bi ne kazalo, izdajati v obliki te brošurice ponatis v raznih leposlovnih listih že priobčenih povesti? Nima vsak dijak vseh letnikov „Ljublj. Zvona“, „Slovana“ itd., a tako bi prišli do cenih zbirk. Knjige, posebno te, bi se naj tiskale tudi v večjem številu. Nekaj zvezkov „Knezove knjižnice“ je bilo razprodanih že čez dve leti, znamenje, da jih je bralo občinstvo z zanimanjem, a zdaj jih ni več dobiti. Vobče je treba delati nato, da se pridobi ude z dobrim čtivom, posebno leposlovnim. Apeilirati samo na narodno dolžnost, danes ne drži več. Če ima 80.000 Slovencev 2 K za „Mohorjeve“ knjige, ki leže nerazrezane v kotih, ali bi jih ne imelo 10.000 za borih 4 K za „Matico?“ M.

Obč. svet ljubljanski je izrekel ministrskemu predsedniku baronu Becku zahvalo za izposlovanje belokranjske železnice.

Brezprimerna počasnost okrajnega šolskega sveta. Kakšne razmere vladajo pri našem šolstvu, svedoči sledeči slučaj: Absolvirani učiteljski kandidat je bil nastavljen na ljudski šoli v ljubljanski okolici 15. septembra t. l. Najprej mu sploh niso hoteli dati službe, najbrž vsled denuncijantstva nekega kaplana in šele po intervenciji nadzornika so ga milostno nastavili za provizoričnega učitelja. Minulo je nato 6 tednov in vendar je učitelj še vedno čakal na — plačo. Še le po opetovanem drežanju se je učitelju posrečilo, da so mu zadnjo soboto nakazali njegovo beraško plačo. Merodajni činitelji dobro vedo, da mora tak revež s svojo minimalno plačo vzdrževati svojo staro, obnemoglo mater in sestro. Če bi ne bilo dobrega nadučitelja, bi morala vsa rodbina med tem časom v pravem pomenu besede — stradati. No, tudi ljubljansko pomožno učiteljstvo je moralo čakati mesec dni na svojih 66 K 66 v. Birokracija vozi pač dvouprežno s — polži!

Slovensko gledališče je tudi letos igralo dvakrat Raupachovo žaloigro „Mlinar in njegova hči“. Gledališče nabit! Da, da, realnost je odločilnejša ko teoretski program. V nedeljo se je uprizorila Grillparzerjeva tragedija v stihih „Prababica“. Razbojniki, duh, star grad, nesrečna ljubezen, vse v krasnih stihih in romantičnih slikah. Uspeh seveda velik.

IV. redni občni zbor izobraževalnega društva Akademija je bil v soboto 2. t. m. v Ljubljani. Udeležba je bila majhna, kar pričaja, da Ljubljana ne pojmi važnosti ljudskoizobraževalnega društva. Predsednik g. dr. Vl. Ravnihar je obžaloval neznanje slovenskega občinstva za društvo „Akademijo“ ter konstatiral, da ni niti dovolj duševne niti gmotne podpore. Društvo je lansko leto mnogo storilo s tem, da je priredilo predavanja hrvatskih vseučiliških profesorjev, ker se je tako utrdila kulturna vzajemnost Slovencev in Hrvatov. „Akademija“ je imela v tretjem letu svojega obstanka 32 predavanj v Ljubljani in drugod. Dohodkov je imelo društvo 742 K, stroškov pa 886 K, torej je primankljajja 143 K. Premoženja je še 278 K. Po izvolitvi odbora je občni zbor razpravljaval o načrtu za prihodnje delovanje društva, ter je povedal predsednik, dr. Ravnihar, da pridejo tudi letos predavat v Ljubljano hrv. vseučil. profesorji iz Zagreba. Želeti je, da bi vladalo za društvo „Akademija“, ki je za kulturni razvoj slov. naroda gotovo eminentnega pomena, večje zanimanje. Seveda naj bi tudi društvo samo skrbelo, da vzbudi pozornost občinstva. Brez reklame danes niti najidealnejša in najizvišnejša stvar ne doseže dosti. Ne samo obleke, tudi prosvete je treba ljudstvu — vsiliti. Ko bo enkrat vzbujeno zanimanje, pa pojde samo od sebe.

Zdravniki, kje ste? Tržičanje kličejo po slovenskem zdravniku za Tržič in okolico. Oba zdravnika stojita v prvih vrstah naših narodnih sovražnikov. Czmiel je baje celo eden prvih nemških agitatorjev. Za slovenskega zdravnika so dane vse ugodnosti, okolica je vsa slovenska, tržiška društva, privatniki i. t. d. bi se ga takoj oklenili. Saj so pa razmere včasih tudi neznosne. Zadnjič n. pr. sta oba gospoda, Jagodic in Czmiel, zapustila kraj; namestnik Czmiela in pozneje tudi Jagodicev je bil pangerman dr. Mitterhammer, ki ni znal niti pičice slovensko. Če je prišel potem kdo k Czmielu, je tolmačila njegova hišna, v Jagodičevi hiši je pa v isti namen sedela babica tržiška. Žalostno in smešno obenem. Slovenski zdravnik je nujno potreben; glas ljudstva kliče po njem.

Učiteljski izpiti za usposobljenost. V ponedeljek se je oglasilo za usposobljenostni učitelj. izpit 103 učiteljev in učiteljic, torej število, kakor še nikdar doslej. Med temi jih dela 11 za meščanske šole, drugi za ljudske šole ozir. za francoščino. Izpiti trajajo do prih. torka, potem se začno na ljubljanskih ljudskih šolah praktični nastopi. Izpiti se vrše v 4 oddelkih.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal državni poslanec g. Fran Roblek del svojih po-

slanskih dijet v znesku 200 K. Blagemu rodoljubu izrekamo javno najtoplejšo zahvalo.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani opozarja slovenske rodoljube na narodni kolek. Povpraševanje po njem je nekoliko zastalo. Rodoljubi, uporabljajte kolek dobro pomneč, ko ste zalepili list, da ste koristili narodnemu obrambnemu delu. — V zalogi imamo precejšnje število lepenk, ki naj bi opozarjale občinstvo, kje se prodaja narodni kolek. Naročil pričakujemo.

Delavsko bralno društvo v Idriji je izdalo idrijske narodne pesmi, ki jih je za moški in mešan zbor harmonizoval Zorko Prelovec. Opozarjamo nanje vse prijatelje naših narodnih pesmi, sosebno pevske zборе, naj jih takoj naroče. Naročila sprejema „Delavsko bralno društvo v Idriji.“

XX. občini zbor podpornega društva za slovenske visokošolce na Dunaju bode v četrtek 14. novembra t. l. ob petih zvečer v dvorani „Slovanske Besede“ na Dunaju, I. Drahegasse šte. 3. prvo nadstropje.

Dobro ohranjen gramofon

posebno priporočljiv gostilničarjem se po nizki ceni **proda.**

Naslov: **Karol Dolenc**
Železniki.

C. in kr. dvorni založnik Papežev dvorni založnik

lekarnar Piccoli Ljubljana

Dunajska cesta (lekarna pri angelju)

opetovano odlikovan, priporoča nastopne preizkušene izdelke:

Malinov sirup, najskrbneje prirejen iz aromatiških gorskih malin, je izredno čist izdelek, neprekosljive kakovosti, pomešan z vodo da prijetno in žejo gasečo pijačo. Steklenica 1 kg sterilizirana, velja K 1-50, 1/2 kg steklenica K — 90, poštni zavoj, netto 3 kg, franko za vojnina in poština K 5-60. Razpošilja se tudi v sodčkih po 10, 20, 40 in več kg.

Železnato oino vsebuje za slabokrvne in nerodne osebe, blede in slabotne otroke lahko prebavljiv želez. izdelek. 1/2 lit. stekl. 2 K.

Tinktura za želodec je želod. dec. krepi, tek vzbujajoče, prebavo in odprtje telesa pospešujoče sredstvo. 1 st. 20 v.

Naročila se točno izvrše proti povzetju.

„BIBE“

brezalkoholna pijača iz sadnega soka. Pomešana z vodo da prijetno, žejo gasečo ter redilno in za prebavne organe zdravo pijačo. Steklenica 1 K.

Tiskarna knjig in umetnin
A. Slatnar v Kamniku
se priporoča za vsakovrstna v njeno stroko spadajoča naročila. Izvršitev lična. Cene zmerne.

Le „Zvezdna cikorija“

iz Prve jugoslovanske tovarne za kavine surogate v Ljubljani

je pravi slovenski izdelek!

MARIBOR • Karčovin 138

IVAN LAMPRECHT ML.

Zavod svetlobnega slikateljstva in tovarna teh potrebščin se priporoča za

izdelovanje slik in vseh mogočih **fotografičnih potrebščin**

posebno se opozarja na svetlobno občutljive plošče v korist družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Najboljše delo, delu primerna cena!

Svoji k svojim!

Zahtevajte cenik!

SINGER šivalni stroji

za vse mogoče namene za vsako šivanje v družini, morajo se naročiti samo pri nas.

Naše prodajalne se vse poznajo po tem znamenju.

Podružnice v vseh večjih mestih.

Pazi naj se, da se nakupuje samo v naših prodajalnah.

Kranj, Glavni trg 192.

Singer Co. Delniška družba za šivalne stroje

V blagobolno uvaževanje! Vsi od drugih trgovin s šivalnimi stroji pod imenom „Singer“ ponujani stroji narejeni so po nekem našem starejšem sistemu, ki za našimi novejšimi sistemi druž. strojev v konstrukciji, zmožnosti in trpežnosti daleč zaostajajo.

Podružnica v Spljetu

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Celovcu

Delniška glavnica:
2,000.000 K

v Ljubljani

Res. fond:
200.000 K

obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga

po 4 1/2 %

Rentni davek plačuje banka sama.

Sprejema zglasila za subskripcijo deležev „Hotelske družbe z o. z. Triglav“ po K 500.—, 1.000.—, 5.000.— in 10.000.—.

Rentni davek plačuje banka sama.

Zakonito zavarovano.

Vsako ponarejanje kaznjivo.

Edino pravi je le Thierry-jev balzam

z zeleno znamko z nuno.
12 malih ali 6 dvojnatih steklenic
ali 1 velika posebna steklenica
s patent. zamaškom K 5.—.

Thierry-jevo centifolijsko mazilo

za vse še tako zastarane rane, vnetja,
poškodbe itd. 2 lončka K 3.60.
Razpošilja le proti predplači ali
po povzetju.

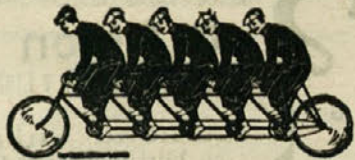
Obe ti dve domači sredstvi sta kot najboljši
splošno znani in svetovno slavni.

Naročila je nasloviti na

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.

Dobiva se skoro v vseh lekarnah. Brošure s tisoči za-
hvalnih pisem zastonj in franko.

„Lira-kolesa“

Najboljši izdelek **Najnižje cene**

3 letno jamstvo. Pošlje se takoj na poskušnjo. Colnine pro-
sto od avstr. razpošiljalnice. Cenik zastonj, Zastopniki se iščejo.

Rihard Ladewig, Prenzlau

(prov. Brandenburg), poštni predal št. 235.

Pozornost vzbujajoča novost!

Poceni!

Na vsako
sprehodno
palico se
lahko
natakne

Praktično!

1 komad
samo 2 K,
3 komadi
5 K 50 v.

Daljnogled — 50 kratno povečanje.

Pošilja po povzetju: Henrik Weiss, Dunaj, XIV./3,
Sechshäuserstrasse 5/23. Naročite takoj to Vas bo razveselilo!

Steckenpferd- Lilijino mlečno milo

Bergmann-a & Co., Draždane in Dečin ob Labi

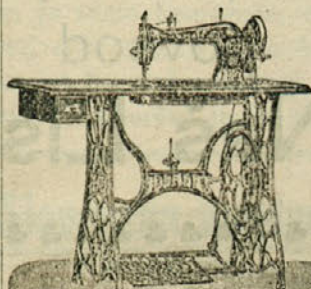
je in ostane glasom vsak dan dohajajočih priznalnic
najvspešnejše izmed vseh medicinalnih mil zoper
pege, kakor tudi v dosego in ohranitev nežne,
mehke kože in rožne polti. Na prodaj komad po
80 vinarjev v vseh lekarnah, drogerijah, trgovinah
s parfumerijami in milom in v brivnicah.

PFAFF šivalni stroji

so najboljši

za družinsko uporabo.
Šivajo, krpajo in vezejo.
Neprekosljivi za obrtne namene,
šivajo naprej in nazaj.
! Kroglasto ležišče !

Glavni zastopnik
Fr. Tschinkel
Ljubljana • Kočevje
Mestni trg 9. v gradu. 56

Brezskrbno

družinsko srečo garantira najvaž-
nejša knjiga o preoblagodarjenju z
otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja
diskretno proti 90 v. v avstr. poštni jh
znamkah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296
Lindenstrasse. 50.

Žene!

Ako trpite na zastajanju krvi ali na podobnih boi
leznih, pišite pod naslovom: P. Ziervas, Kalk 245 pr-
Köln ob Renn.

Nekaj izmed več sto zahvalnih pisem:

Gospa B. v W. piše: „Najtoplejša zahvala, Vaše
sredstvo je učinkovalo že po 5 dneh.“

Gospa L. v M. piše: „Vaše izvrstno sredstvo bom
vsakomur priporočala, ga meni ne sme nikdar zmanjkati.“

Arhitekt S. v M. piše: „Za izvrstno in točno po-
strežbo moji ženi se Vam iskreno zahvaljujem. Učinek
se je pokazal že po 3 dnevni vporabi popolnoma in vse
se je izvršilo brez bolečin.“

Proti vpslatvi 1 marke (K 1.20, tudi v znamkah)
razpošiljam knjigo: „Motenje perijode“ (Die Störungen
der Periode) od dr. med. Lewis. Prospekt zastonj, poštnino
je plačati.

Anton Müller, vinotržec, Domžale

(Kranjsko)

Priporoča izborno zalogo vsakovr-
stnih novih in starih vin v sodih in steklenicah

Registriran vzorec.

Bajna iluzija!

Oblastveno varovano.

Najlepši kras božičnega drevesca,

ki bi ga ne smela pogrešati nobena krščanska družina, je moje izboljšano
briljantno angel. zvonilo za božično drevo št. 1

popolnoma iz kovine s 5 pozlač. angeli, 30 cm visoko.

Garantira se za funkcioniranje.

Pritrdi se lahko takoj na največje ali na naj-
manjše drevo s preprostim nasajenjem. Postav-
ljeno na mizo se rabi lahko tudi za namizno
zvonilo. Postavljeno na toplo peč funkcionira
tudi brez prižganih sveč.

Gorki zrak treh prižganih sveč vrti gonilno kolo,
nanje pritrjeni izboljšani jekleni betički pa udar-
jajo na troje zvoncev in blagozvočno, srebrno-
čisto zvonjenje zadoni, mlado in staro prestavlja-
joč v božično blaženost. Kos stane s kartonom
in navodilom vred K 1.50.

3 kosi K 4.25, 4 kosi K 5.50, 6 kosov 8 K, 9 ko-
sov 12 K, 12 kosov 15 K, 24 kosov 29 K, 36 kosov
K 43.50, 50 kosov K 58.—, 100 kosov K 112.—.

Št. 2. Ravnotisto angelsko zvonilo za božično
drevesce, izvršeno veelegantno in posebno fino
ponikljano, s sukanimi stebriči za zvonce in 3
prekrasno žarečimi srebrnimi lametastimi rožami,
ki potem, ko so prižgane sveče, prekrasno od-
sevajo, kos s kartonom in navodilom vred 2 K.

3 kosi K 5.50, 4 kosi K 7.25, 6 kosov K 10.50, 9 ko-
sov K 15.50, 12 kosov K 20.25, 24 kosov K 39.50,
36 kosov K 57.50, 50 kosov K 77.50, 100 kosov K 150.

Najnovjši stekl. nakit za božično drevesce.

12 kosov sort, skrbno zaviti v karton, po velik. in
izvršitvi po K —40, —60, —70, —80, 1.—, 1.20, 1.50,
2.—, 6 kos. v kartonu, po velik. in izvršitvi po K —75,
—90, 1.—, 1.20. Lametta, angeljski lasci, srebrni ali zlati,
kuvert K —10, žica za orehe 100 kosov K —20, ve-
rižice iz stekl. kroglic, 1 in pol do 2 metra dolge, po
velik. kroglic K —90, —95, 1.20, 1.40. Svečice 24
kosov v kartonu K —50, večje, 15 kosov v kartonu
K —58, držajci za sveče, tucat K —50.

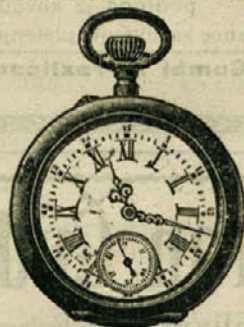
Božična nagrada. Vsak p. n. kupec, ki od 1. sept. do
30. nov. pisмено naenkrat naroči za

najmanj 40 K blaga, dobi zastonj za božično nagrado
alarmno budilko št. 4343 s po noči svetlečim se kazalnikom in pa koledar za l. 1908.
Zamena dovoljena ali denar nazaj, torej brez rizika!

Pošilja se po povzetju ali denar naprej. Najpripravneje se naroča na odrezku po-
štne nakaznice. Neobhodno je potrebno, da se pri naročitvi opomni, ali naj se pošlje
blago po povzetju ali če je denar odposlan po nakaznici. Tudi je v korist vsakemu
naročitelju, da naroči, čim le mogoče, blago že pred 15. decembrom, ker pošta
po 15. decembru zaradi hudega nalava ne more dostavljati tako hitro, kakor ob
navadnem času. — Naslavljajte naročbe zatorej pravočasno na naslov:

Prva tvornica za ure v Mostu, **Jan Konrad** c. in kr. dv. dobav. v Mostu št. 1945 na Češkem.

Zahtevajte moj najnovjši glavni katalog s 3000 slikami, ki vam ga takoj pošljem zastonj in poštnine prosto.

5 kron

pristna Roskopf patentna
remontoirka na sidro švi-
carskega sist. z masivnim
solidnim švic. kolesjem na
sidro in zaščito za gonilno
vzmet, pristno nikl. okrovje
z varstv. plombo in šarnir-
skim pokrovom, ovalnim
robom, 36 ur idoča (ne gre
samo 12 ur), okrašeni in
pozlač. kazalci, najnatanč-
nejše reguliranje in 3letni
garancijski list, kom. 5 K,
3 kom. 14 K. 8 sekundnim
kazalcem 6 K, 3 kosi 17 K.

Bogata izbira v mojem glavnem katalogu.

Št. 7223. Denarnica iz
enega kosa, svetlorjava,
safian, mnogo prostora za
drobiž, 4 predeli, notranja
zapora na vzmet, niklj. zu-
nanja zapora, 9 cm dolg,
6 cm šir. K 1.50.

Št. 7202. Cena dobra de-
narnica iz enega kosa mo-
čnega, gladkega usnja zga-
nena, la zaklopci iz go-
vedine, 4 predeli in vizitje,
3 zapore, 9 cm dol., 6 cm šir.
K 1.35. Boljše denarnice
po K 1.85, 2.10, 2.80, 3.10,
3.50, 3.80, 4.20, in više.

Prosim, zahtevajte katalog.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena
leta 1882

V Ljubljani

Ustanovljena
leta 1882

Podrejena skoncaciji „Zadružne zveze“ v Celju

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic
obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada
št. 828.406.

4 1/2 %

Telefon št. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Stanje hranilnih vlog
K 11,060.929-20

Upravno premoženje kmetske
posojilnice 31. dec. 1906
K 11,325.728-62.

Denarni promet
K 50,486.935-14

Varnost hranilnih vlog je tudi zajamčena po zadružnikih.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % o 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije; na
menice po 6 %. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

Modna trgovina Pavel Magdič, Ljubljana, Prešernove ulice 7.

Priporoča:

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice.
Čipkasto blago, pajčolan, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezanine.
Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.
Svilnati in baržunasti trakovi, Pozamenterija, porte in žnore, resice, krepince in žnore za tapetnike.
* **Krepi in flori za žalovanje.** *
Zlate in srebrne resice, čipke in žnore.
Serpe iz svile, čipk in volne.
Nogavice za dama, dekleta in otroke.
Jopice, hlače, otročje perilo in odeje za vozičke.
Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka.
Sukanec za šivanje, pletenje in vezenje.
Gumbi in različne igle.

Priporoča:

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.
Idrijske čipke, vezene čipke in vložki.
Pajčolani za neveste, mirtovi vencji.
Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.
Modreci in potrebščine za modree.
Glave rokavice in rokavice za uniformirance, pletena, letna in zimске rokavice.
Kopalno perilo, dišave, milo in ustna voda.
Krtiče za obleko, glavo in zobe.
Razna narodna pletena in vezena ročna dela.

Priporoča:

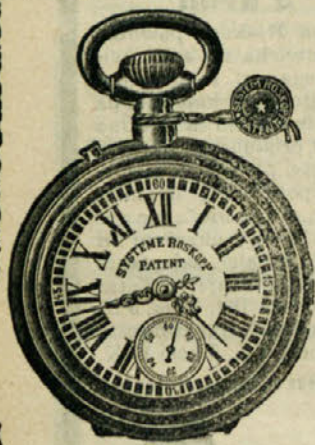
Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, naprsnike in žepne rute.
Pravo jagrovo normalno perilo, tricot srajce, jopice in hlače.
Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in pasovi za šport.
Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.
Kravate, gumbi za manšete.
Za lovec: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice.
Ogrevalci za kolena, meča, prsi, hrbet, trebuh in glavo.
Nahrbtniki, ovratni robovi.
Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki itd.

Gospod! Berite novice, ker so za Vas važne in koristne.

Jaz razpošiljam po povzetju od K 12.50 jedno krásno dobro in moderno opravo, katera obstoji iz sledečih stvari: jedna fina bela ali barvasta srajca št. 2 — jedne dobre spodnje hlače, jedna lepa spalna srajca, 1 ovratnik po želji, 1 krásno kravato, 1 par trepežnih nogavic, 1 močno brisalko, 1 izvrstne naramnice, 3 dobre žepne rute, vse v eni škatulji lepo aranžirano.
Razpošiljam z obratno pošto. Kar ne ugaja, vrnem denar nazaj.

Fran Čuden

v Ljubljani — v Prešernovih ulicah

- Urar -

Delničar tovarniške družbe „UNION“ za izdelovanje najboljših ur v Švici

Trgovca z zlatino in srebrnino. Eksport.
Ceniki zastoj in poštnine prosti.
Kot zanesljivo uro priporočam posebno „Union“.

Schneider & Verovšek

Trgovina z železnino in stroji na debelo in na drobno.

Ljubljana, Dunajska cesta 16

priporoča se za dobavo železnine vse vrste, zlasti: orodje, stroje in motorje za roko-delce, okove vse vrste za stavbe in pohištvo, traverze, cement itd. Opozorjava na hitro in točno postrežbo! Nizke cene!

Jos. Rojina v Ljubljani

v Šelenburgovih ulicah št. 5

priporoča

elegantne obleke po meri

~ iz pristnega angleškega blaga. ~

Priporoča svojo zalogo izgotovljenih oblek, plaščev iz tiro. nepremočljivega lodna. Najsolid. postrežba.

Anton Turk

knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti

priporoča:

Kubična knjiga
ali hitri računar za trgovce z lesom (na staro mero) K 3.20, s poštnino 10 v. več.
Kubična računica
(II. natis) cena 1 K, po pošti 10 v. več.
Nova kubična knjiga
ali hitri računar za trgovce z lesom, po novi decimalni ali meterski meri. V platno vezana 5 K, po pošti 20 vin. več.

Zlate svetilje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobocistilno sredstvo!

SEYDLIN
Izdolovatelj
O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobri se povsod

Slovenci spominjajte se podpornega društva za slovenske visokošolce v Pragi!

Veronika Kenda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

Zaloga papirja, pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga Jos. Petričevih zvezkov

Oglejte si največjo zalogo **poljedelskih strojev**, slamoreznic, čistilnic, mlatilnic, gepelnov in preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobnih križev itd. pri

FR. STUPICA v Ljubljani na Marije Terezije cesti št. 1 in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravno tam zamorete kupiti vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge stavbne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojnice, vseh vrst tehtnice in uteži in vse druge v železninsko stroko spadajoče predmete.

Fr. P. Zajec, Ljubljana, Stari trg

Velika zaloga zlatih in srebrnih žepnih ur, stenskih ur, vsakovrstnih optičnih predmetov. Zlatine in srebrnine. Cene nizke.

Genovniki zastoj in franko.

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5. poleg Mestne huanilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otročjih čevljev iz najboljših tovarov, domačih in tujih. Turistom priporoča pristne gojserske gorske čevlje
Zmerne cene.
Solidna postrežba.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izhiera izgotovljene obleke za gospode, dame in otroke.

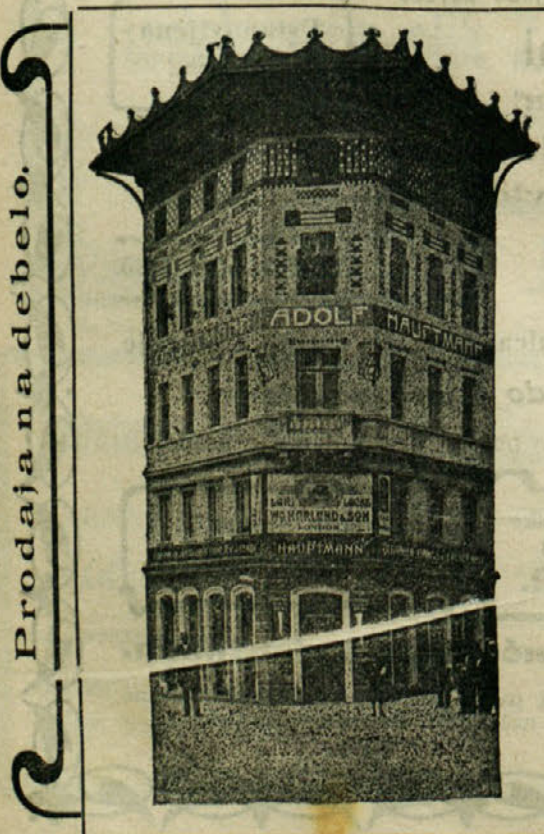
Drogerija ANTON KANC

Ljubljana, Židovske ulice 1.

priporoča: drogve, kemikalije, ustne vode in zobni prašek; redilne in posipalne moke za otroke, dišave, toaletne predmete, fotografske aparate in potrebščine, obvezila sredstva za desinfekcijo, pase in vosek za tla, čaj, rum, konjak, mineralne vode in soli za kopel. Zaloga karbida.

Oblastveno koncesijonirana prodaja strupov.
Kupuje vsakovrstna zelišča (rože) semena, korenine, cvetje, lubje itd.

Priporočajte povsod „Naš List“

Prodaja na debelo.

— Ustanovljeno leta 1832. —

Priznano najboljšo **oljnate barve**

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočijo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann

v Ljubljani

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov.

Ilustrovani ceniki dobe se brezplačno.

Prodaja na drobno.

„Flox“

je fotografski aparat, s katerim lahko fotografira vsakdo brez da bi se prej kaj učil. S tem aparatom se napravljajo podobe v velikosti 5x7 cm in stane eleganten s kompletno opremo in navo dilon samo K 6.—. Razpošilja po povzetju H. Weiss, Dunaj, XIV/3. Sechshausstrasse 5/110.